

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Bjurhovdaskolan i Västerås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bjurhovdaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Bjurhovdaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och att gemensamma arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna har varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna och att det sker med regelbundenhet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att beslutade trygghetsåtgärder får önskvärd effekt och att gemensamt arbets- och förhållningssätt i trygghetsarbetet efterlevs.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärares bedömning och betygssättning, samt för en diskussion med lärare vid behov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **30 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5570) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Bjurhovdaskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn systematiskt följer upp och analyserar skolans kunskaps- och värdegrundsresultat. Utifrån analysen vidtar rektorn åtgärder för att utveckla verksamheten. Rektorn leder ett jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet men gemensamma arbets- och förhållningssätt är till viss del otydliga och det kollegiala lärandet ger endast delvis avtryck i undervisningen.

Rektorn följer upp och analyserar skolans resultat liksom vidtar åtgärder för utveckling av verksamheten

Granskningen visar att rektorn bedriver ett systematiskt arbete under läsåret med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat och att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av granskningen framgår att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat och värdegrundsresultat med olika underlag och metoder och får på så vis en god nulägesbild av skolans verksamhet. Exempelvis sker uppföljning av kunskapsresultat på samrådsmöten som hålls i samband med uppföljning av måluppfyllelse. Dessa sker årskursvis ungefär tre gånger per år tillsammans med lärare och elevhälsan och resultaten inkluderar också elevers resultat utifrån screeningar, bedömningsstöd och nationella prov. Rektorn deltar eller delges information från mötena. Vid de veckovisa elevhälsomötena som rektorn leder diskuteras kontinuerligt elevers utveckling, behov och resultat på både individ- och gruppnivå. Resultatet från de terminsvisa trygghetsenkäterna och den årliga trygghetsvandringen följs också upp vid dessa mötestillfällen liksom vid elevhälsomöten och arbetsplatsträffar. Av intervju

med rektorn framkommer att det finns en övergripande planering för värdegrundsarbetet på skolan som inkluderar både elevhälsans och lärarnas arbete och att arbetet följs upp av rektorn. Av intervjuer framkommer att rektorn följer upp undervisningens genomförande och förutsättningar genom att rektorn har en dialog med elever och lärare när de ses i verksamheten, via elevhälsans arbete ute i klasserna liksom i medarbetarsamtal. Rektorn följer även upp och får en nulägesbild genom att röra sig i verksamheten och vara tillgänglig för personalen och eleverna.

Av granskningen framgår att kunskapsresultat analyseras av rektorn och att lärarna och elevhälsan är delaktiga detta arbete. Av dokumentation framgår att rektorn varje termin gör analyser av statistik kring kunskapsresultat tillsammans med elevhälsan med syfte att rikta insatser rätt för att höja elevers måluppfyllelse. Vid slutet av läsåret genomförs också en resultatdialog tillsammans med representanter från skolan och huvudmannen, där skolans olika resultat följs upp och analyseras. Rektorn tar även del av lärares resultatanalyser efter läsårsslut som ett led i både uppföljning och analys av undervisningens genomförande.

Vidare framkommer av granskningen att rektorn fattat beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder, för att möta de behov som identifierats på skolan. Rektorn uppger i intervju att ett trelärarsystem infördes på skolan föregående år med ökad lärartäthet och behörighet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande. Av dokumentation framkommer att schemat för vissa årskurser är lagt så att alla elever har ämnen såsom matematik och svenska parallellt. Det har möjliggjort för flexibla grupper där trelärarsystemet underlättar undervisning utifrån elevers nivå och behov. Rektorn uppger också i intervju att analys av resultatuppföljningar visat att elever behöver träna mer på sin läsning, speciellt på lågstadiet, och att de nu under läsåret satsar på ett läsprojekt där alla årskurser ingår. Vidare har rektorn förstärkt elevhälsan, bland annat genom att utöka kurators och specialpedagogs tjänster. Syftet är att elevhälsan ska kunna arbeta ännu mer förebyggande och främjande i alla delar av den dagliga verksamheten, då det finns många elever på skolan i behov av stöttning både socialt och kunskapsmässigt. Även lärare kan få mer stöd och handledning av elevhälsan. Rektorn uppger i intervju att det finns ett fortsatt behov av att stärka lärares ledarskap i klassrummet, även om det under föregående år pågått en kompetensutvecklingsinsats kring bland annat ledarskapet i klassrummet utifrån huvudmannens ramverk för undervisningen, kallat GPS. Under föregående år har även kollegialt lärande genomförts i en metod och ett förhållningssätt som kallas "Se det goda", där personal och elever arbetat med att fokusera på det positiva hos varandra.

Rektorn leder ett jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn leder skolans jämställdhetsarbete. Rektorn beskriver både i intervju och i dokumentation att resultat kontinuerligt följs upp uppdelat på kön. Det rektorn kan se är till exempel skillnader i resultat i svenska och matematik där pojkar i yngre åldrar har lägre måluppfyllelse. Det är även till största delen pojkar som varit föremål för elevhälsans åtgärdande insatser, det handlar då om svårigheter både socialt och kunskapsmässigt. Att jämställdhetsuppdraget integreras i undervisningen är något rektorn uppger att hen exempelvis följer upp via specialpedagogernas arbete i klasserna och i diskussioner med lärare. Vidare uppger lärare att de i resultatanalyser reflekterar kring jämställdhet i undervisningen. Rektorn uppger i intervju att de tillsammans i lärarkollegiet under en tid arbetat med fokus på pojkars lärande, med utgångspunkt från en bok om ämnet och att det har varit ett bra stöd för lärare att upptäcka hur lärare bemöter eleverna i klassrummet utifrån kön. Dock uppger endast delar av lärarkollegiet i intervju att de känner igen den beskrivningen. Elevhälsan uppger i intervju att skolan har en handlingsplan för hur man ska arbeta med genusfrågor och jämställdhet i olika årskurser och att arbetet sker på uppdrag av rektorn. Elevhälsan bidrar till exempel i arbetet genom att arbeta med en metod mot våldsprevention där normer och genusfrågor ingår men också genom att stötta lärare i undervisningen kring sexualitet, samtycke och relationer. Skolan har också en variation av böcker för högläsning utifrån genusperspektiv. Lärare uppger i intervju att de haft temaveckor på skolan kring värdegrundsfrågor och att arbetet då är styrt och gemensamt. De arbetar även återkommande med värdeord i klassrummet, såsom jämställdhet och lika värde. Flera lärare uppger dock i intervju att fokus i det arbetet är brett utifrån värdegrundsuppdraget och inte utifrån ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Rektorn leder det pedagogiska arbetet men arbets- och förhållningssätt är delvis otydliga och det kollegiala lärandet ger endast delvis avtryck i undervisningen

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av dokumentation liksom intervju med rektorn framkommer att rektorn leder, organiserar och skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Det sker genom veckovisa mötesstrukturer för kollegialt lärande, arbetslagsmöten och elevhälsomöten. Vid elevhälsomöten kan lärare få stöd och hjälp, men representanter för elevhälsan är även med i arbetslagens möten. Rektorn har även organiserat för tidigare nämnda samrådsmöten liksom ledningsgruppsmöten, då skolledare, förstelärare och arbetslagsledare träffas varje eller varannan vecka. Av intervjuer med lärare och representanter från elevhälsan framgår att rektorn är tydlig med information och rutiner samt att möten har tydliga

syften och innehåll. Bland annat finns all viktig information samlad på en gemensam digital yta och vid uppstarten av läsåret har rektorn alltid en gemensam genomgång av vad som gäller på skolan. Rektorn uppger i intervju att nyanställda och obehöriga får en mentor och att försteläraren även har i uppdrag att introducera nya lärare. Enligt intervju med elevhälsan finns tydliga rutiner för hur kränkningar anmäls och rektorn uppger att skolan anmäler allt som de får kännedom om.

Granskningen visar dock att skolans arbets- och förhållningssätt till viss del är otydliga och inte tillämpas fullt ut och att det kollegiala lärandet endast delvis ger avtryck i utbildningen. Exempelvis uppger några lärare i intervju att det inte finns en gemensam metod för bemötande gentemot elever, även om personalen under senaste året arbetat kollegialt med förhållningssättet att fokusera på det positiva i mötet med andra. En del lärare uttrycker också i intervjun en osäkerhet kring om de deltagit i ett kollegialt lärande som genomförts kring jämställdhet. Av både lärar- och elevintervjun framkommer även att det finns en otydlighet kring hur personal på skolan efterlever gemensamt beslutade arbetssätt kring raster. Av dokumentation framkommer att ledarskapet i klassrummet liksom förhållningssättet att alla elever kan och vill lära skiljer sig åt mellan lärare och att olikheten får effekt på elevers progression. Det framkommer också att samverkan mellan personal på skolan och förståelsen för de olika uppdrag som finns kan förbättras. Vidare framkommer av intervjun med elevhälsan att arbetssättet med det införda trelärarsystemet ännu inte är fullt förankrat men att försteläraren har i uppdrag att under läsåret arbeta vidare med det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och att gemensamma arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Granskningen visar att det i vissa fall är otydligt för lärare vilka arbets- och förhållningssätt som ska gälla på skolan och att samverkan mellan personal kan förbättras. Det framgår även att det kollegiala lärandet och överenskommelser endast delvis ger avtryck i utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp hur de insatser för kollegialt lärande som har genomförts fått effekt samt följer upp hur gemensamma arbets- och förhållningssätt tillämpas. Utifrån uppföljningen kan rektorn vid behov

göra eventuella prioriteringar, förändringar eller förtydligande i pågående och planerade utvecklingsinsatser. Uppföljningen skulle exempelvis kunna genomföras av rektorn genom strukturerade lektionsobservationer med återkoppling till lärare. Som ett led i att säkerställa att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen kan rektorn också se till att all den samlade kompetens som finns hos lärarna på skolan sprids i kollegiet, exempelvis genom systematisk auskultering och kollegial handledning. Enligt Skolverket beskrivs det kollegiala lärandet ofta som en nyckelfaktor för framgångsrik skolutveckling, men förutsätter ett systematiskt kvalitetsförbättringsarbete där insatser som genomförs noggrant följs upp och utvärderas. Rektorn rekommenderas att prioritera insatser utifrån identifierade behov i analyserna av kunskaps- och värdegrundresultat och särskilt beakta jämställdhetsperspektivet i det. Rektorn kan behöva tydliggöra mål på ett sätt så att det tydligt framgår för all personal vilka effekter rektorn förväntar sig av insatserna och på så vis underlätta uppföljningen av insatser. Vidare stöd i arbetet med området finns att tillgå i Skolverkets material Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande¹.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen är målfokuserad, varierad och stimulerande samt följer en struktur som är tydlig för eleverna. Vidare förekommer inslag i undervisningen som stärker elevers motivation och självförtroende. Undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp. Det finns utrymme för elever att reflektera och utveckla strategier för sitt eget lärande men endast till viss del utrymme för elevdelaktighet i planering och utvärdering av undervisningen.

¹ [Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande - Skolverket](#)

Undervisningen är strukturerad och varierad med ett aktivt lärarstöd för elever

Av granskningen framkommer att det till stor del finns en strukturerad undervisning som genomsyrar lektionerna på skolan. Lärare och rektorn lyfter i intervjuer att lektionsstruktur är något som tidigare har diskuterats gemensamt i kollegiet och att lektionerna på skolan ska ha en grundstruktur som utgår från sju didaktiska frågor. Undervisningen utgår även från ett gemensamt ramverk som huvudmannen initierat där struktur är en del. Rektorn framhåller att det är viktigt med struktur men att lärare gör olika och att strukturen fungerar som bäst vid uppstart av något nytt arbetsområde. Vid de observerade lektionerna finns en struktur, som kan se olika ut beroende på lärare, med logiskt flöde mellan genomgångar och uppgifter. Av intervjuer med lärare liksom i observationer framkommer att syfte och mål tydliggörs för elever på lektioner eller i samband med att nya arbetsmoment inleds. Av granskningen framgår också att undervisningens syfte överensstämmer med målen i läroplanen. Dock uttrycker vissa elever i intervju att syftet kan vara otydligt för dem. Även om undervisningen präglas av struktur överlag så är lektionsavsluten mindre tydliga. Elever uppger i intervju att lektionens avslut kan ske abrupt, vilket även noterades av Skolinspektionen.

Granskningen visar vidare att undervisningen är varierad för att stimulera elevernas lärande och att undervisningen innehåller ett aktivt lärarstöd. Av observationer och intervjuer framgår att lärarna blandar arbetssätt så att det finns en variation mellan teori och praktik samt låter eleverna arbeta enskilt, i par eller grupp. Lärare uppger i intervju att de exempelvis har arbetat med utomhuspedagogik och med olika stationer där teoretiska och mer laborativa moment blandas. Vidare har lärarna olika strategier för att ge eleverna ett aktivt lärarstöd. Av de observerade lektionerna framgår exempelvis att lärare rör sig kontinuerligt runt i klassrummet till elever för att ge stöd och uppmuntran. Om lärarna upptäcker att elever inte arbetar så får elever hjälp att komma igång och bibehålla engagemang genom att läraren pratar med dem om hur det går och förklarar uppgiften ytterligare vid behov, eller genom att ställa frågor som vägleder eleven vidare.

Undervisningen anpassas efter elevers behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till elevgruppen. Av lektionsobservationer och intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna arbetar med en tillgänglig lärmiljö och differentierad undervisning där elever arbetar mot samma mål men på olika sätt. Elevhälsan uppger i intervju att de kan vara med i lärares planeringsarbete för att handleda lärare kring hur de kan arbeta med anpassningar. Anpassningar i undervisningen och miljön görs till exempel via genomtänkta gruppindelningar, utformning av uppgifter, nivåindelade läromedel,

digitala lärverktyg och olika hjälpmedel. Av observationer framkommer att lärare har en planering för elever som snabbt blir klara med uppgifter och av intervju med rektorn och lärare liksom dokumentation framgår att elever utmanas vid behov. I elevintervju framkommer dock att vissa elever upplever att uppgifterna de tilldelas när de är klara är mer repetitiva än fördjupande eller breddande i sin karaktär.

Av granskningen framkommer att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation till skolarbetet och att lärarna har höga förväntningar på eleverna. I intervjuer med lärare och elever framkommer att de motiverar eleverna genom att bland annat uppmuntra dem och synliggöra det som elever gör rätt, men också genom humor. Det framkommer även av lärarintervjun liksom observationer att lärare tror på att eleverna kan lära sig, och har en tro på elevernas drivkraft. På skolan finns en metod och förhållningssätt som kallas "Se det goda". Rektorn och lärare lyfter vikten av att fokusera på det positiva hos elever och att de på så sätt stärker och motiverar elever. Dock framkommer av lärarintervjun och elevintervju att lärare arbetat olika mycket med metoden att det finns en olikhet i det förhållningssättet bland lärare.

Eleverna ges möjlighet till reflektion och lärstrategier i undervisningen men görs endast till viss del delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen

Det framkommer av granskningen att undervisningen innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Exempel på detta observerades på några lektioner, bland annat i svenska där eleverna fick diskutera och reflektera kring ordspråk. Rektorn uppger i intervju att vissa lärare utöver utvecklingssamtalen återkommande pratar med eleverna om hur det går för dem och att det ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande. Vidare ges elever strategier för sitt lärande och kan på så sätt också ta ansvar för sitt lärande. Exempelvis uppger lärare i intervju att de använder en metod, skriva och visa, där elever kan visa varandra hur de tänkt och att eleverna i matematiken får prova olika räknestrategier, något som även observerades av Skolinspektionen.

Granskningen visar att eleverna delvis är med i planering och utvärdering av undervisningen. Rektorn uppger i intervju att det är ett utvecklingsområde på skolan och att det ännu inte finns en likvärdighet på skolan när det kommer till att elever görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Under innevarande läsår ska skolan bland annat införa en stående punkt på elevrådet kring utvärdering av undervisningen. Det finns förvisso olika forum för elevers delaktighet generellt, så som klass-, elev- och miljöråd, men av intervju med elever framkommer att eleverna inte tydligt uppfattar hur de har inflytande exempelvis via råd eller hur de görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Elever nämner dock att de kan påverka var de arbetar eller vilka extrauppgifter de vill göra. Av lärarintervjun framkommer att

eleverna görs delaktiga genom utvecklingssamtalet eller genom att lärare exempelvis låter elever påverka eller välja arbetsätt. Undervisningen utvärderas av en del lärare med hjälp av utträdesbiljetter eller genom att elever visar tumme upp eller ner. Granskningen visar dock att elevernas delaktighet i planering och utvärdering inte sker med regelbundenhet, att metoderna är något enformiga och att delaktigheten är beroende av lärare eller ämne. Skolinspektionens skolenkät 2023 visar även att skolan ligger något under riksnittet vad gäller elevers upplevelse av inflytande².

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna har varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, att det sker med regelbundenhet.

Granskningen visar att eleverna till viss del är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen på skolan men att det inte sker med regelbundenhet, att metoderna är något enformiga och att det är beroende på lärare eller ämne. Vidare visar granskningen att elever i större utsträckning kan bli medvetna om när och hur de kan ha inflytande.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att säkerställa att lärare arbetar för att skapa regelbunden elevdelaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. Rektorn kan förslagsvis tillsammans med lärarna ta fram olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Det kan omfatta såväl enskilda lektioner som längre arbetsområden utifrån ämne och elevernas mognad och ålder. Med utgångspunkt i vad utvärderingar av undervisningen visar har lärare sedan möjlighet att vidareutveckla sin undervisning. Delaktighet och inflytande är viktiga delar av skolans demokratiska uppdrag och kan stärka elevernas motivation för skolarbetet och ge dem kunskaper som kommer till nytta genom hela livet. Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärare deltar i ovan nämnda utvecklingsarbete, att det som beslutats implementeras i undervisningen och att en utvärdering görs med syfte att säkerställa att det gemensamma arbetet fått effekt.

² Skolinspektionens skolenkät 2023, elever årskurs 5. Samlat indexvärde för inflytande på skolan är 5,2 (max 10) jämfört med 5,9 för samtliga medverkande skolenheter.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero där även eleverna deltar. Vid behov vidtar lärarna ändamålsenliga åtgärder för att långsiktigt upprätthålla en lugn studiemiljö. Det finns ett medvetet arbete kring att skapa en trygg skola men personalen saknar till viss del ett gemensamt förhållningssätt.

Skolan har ett gemensamt arbete kring att skapa studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete för att skapa studiero på skolan och att eleverna till stor del kan ägna sig åt de uppgifter de har fått tilldelade utan att bli störda. Rektorn och lärare uppger i intervju att olika grupper har olika behov kopplat till studiero men att det finns ett medvetet arbete kring studiero som äger rum på skolan i olika mötesforum. Av observationer och av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framkommer att det finns strategier för att skapa och upprätthålla studiero, exempelvis strukturerad undervisning, trivselregler, flexibilitet kring grupper och olika hjälpmedel i klassrummet. Rektorn har organiserat undervisningen i trelärarsystem vilket möjliggör undervisning i flexibla och mindre grupper med hög lärartäthet. Det bidrar enligt lärare till studiero bland annat för att alla lärare känner eleverna i årskursen och kan hjälpas åt i arbetet. Elever och lärare beskriver i intervjuer att eleverna ges möjlighet att delta i och ta ansvar för arbetet kring studiero, exempelvis i samband med utvecklingssamtalet eller genom att vara med och besluta om trivselregler i klassen. Elever uppger i intervju att lärarna agerar när studieron brister, exempelvis gör lärare ramsor för att fånga elevers uppmärksamhet, säger till på olika sätt för att elever ska sänka ljudnivån eller möjliggör pauser. Lärare uppger att de vid behov kan få stöd av elevhälsan i frågor kring studiero, främst i relation till anpassningar för elever. Av observationer och intervjuer framkommer dock att det finns enstaka klasser där studieron är sämre. Rektorn och elevhälsan beskriver i intervju att insatser pågått eller pågår i de grupperna.

Det finns ett medvetet och förebyggande arbete på skolan för att skapa trygghet men det saknas till viss del ett gemensamt förhållningssätt

Granskningen visar att det finns ett förebyggande och medvetet arbete med att skapa en trygg skola för eleverna men att det till viss del saknas ett gemensamt förhållningssätt i arbetet. Rektorn uppger att skolan följer en planering vad gäller trygghetsarbetet som innefattar att skolan genomför trygghetsenkäter två gånger per läsår med alla elever liksom trygghetsvandring varje år med elevrådet. Åtgärder vidtas vid behov och utifrån analys av trygghetsresultat, exempelvis har insatser gjorts för tryggare raster det senaste läsåret på grund av tidigare incidenter. Av lärarintervjun framkommer att fritidspersonalen ansvarar för de flesta rasterna och att det finns ett schema över vilka områden på skolgården som rastvakter har ansvar för. Vidare har personal och elever gått en utbildning för att bli trivselledare och hålla i aktiviteter på rasterna. Skolan har också en aktiv fadder verksamhet som lärare och elevhälsa uppger är viktig för både trygghet och studiero. Av dokumentation och i intervjuer med rektorn och lärare framhålls att metoden och förhållningssättet att "Se det goda" i individen är viktigt för trygghet och studiero på skolan då personal och elever i större utsträckning nu än förut fokuserar på det positiva hos dem själva och varandra. Lärare har dock arbetat olika mycket med det. Det framkommer också av intervju med rektorn och elevhälsan att det finns ett antal olika insatser i olika årskurser med syfte att öka tryggheten på skolan som handlar exempelvis om att förebygga mobbning och kränkningar på nätet, öka kunskapen kring hbtqi-frågor och kring hedersrelaterat våld. Av dokumentation framgår att rektorn i sin uppföljning kan se att antalet kränkingsanmälningar minskat senaste året.

Samtidigt visar Skolinspektionens skolenkät 2023 att skolan ligger något under rikssnittet vad gäller elevers upplevelse av trygghet och att cirka hälften av de svarande eleverna i årskurs fem upplever att personal bara ibland eller sällan har koll på vad som händer på raster.³ Elever uppger i intervju att personal agerar vid incidenter men att det inte alltid får effekt och att det finns elever som inte känner sig trygga. Vidare uppger elever att vuxna ibland pratar med varandra istället för att vara aktiva och förhindra att incidenter inträffar, exempelvis på fotbollsplanen. Av intervju med lärare framkommer att det fortsatt sker incidenter på skolgården, att det kan behövas fler vuxna ute på rast och att kommunikationen mellan lärare och fritids kan behöva förbättras. Några lärare uppger också att det inte finns en gemensam metod för bemötande gentemot elever. Av dokumentation framkommer att samverkan och

³ Skolinspektionens skolenkät 2023, elever årskurs 5. Samlat indexvärde för trygghet på skolan är 7,8 (max 10) jämfört med 8,1 för samtliga medverkande skolenheter. Samlat indexvärde för att förhindra kränkningar på skolan är 5,9 (max 10) jämfört med 6,4 för samtliga medverkande skolenheter.

samarbete mellan lärare och fritids fungerar olika bra och att i de arbetslag där samarbetet är välfungerande är även miljön för eleverna lugnare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att beslutade trygghetsåtgärder får önskvärd effekt och att gemensamt arbets- och förhållningssätt i trygghetsarbetet efterlevs.

Av granskningen framkommer att det på skolan finns ett pågående trygghetsarbete med flertalet olika insatser och åtgärder utifrån en analys av trygghetsresultat. Dock framkommer att det finns elever som inte känner sig trygga och att gemensamt beslutade arbetssätt och rutiner inte fullt ut efterlevs.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydliggör gemensamma förhållnings- och arbetssätt i trygghetsarbetet och följer upp att beslutade insatser och åtgärder genomförs och får önskvärd effekt. Insatser och åtgärder för ökad trygghet på skolan ska även fortsättningsvis grundas i de behov som identifierats i kartläggningar och analyser av trygghetsresultat, men det är viktigt att rektorn är tydlig med vad åtgärder och insatser förväntas leda till för att det ska gå att följa upp och utvärdera. Det är även viktigt att rektorn är tydlig med hur åtgärder och insatser ska genomföras och hur ansvarsfördelningen ser ut. Rektorn behöver regelbundet följa upp att all personal agerar enligt gemensamma rutiner, arbets- och förhållningssätt.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning. Dock följer rektorn i begränsad omfattning upp och analyserar lärarnas omdömen och betyg för att identifiera eventuella avvikelser i syfte att säkerställa likvärdiga bedömningar.

Rektorn ger lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka kring bedömning, omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet. Rektorn och lärare uppger i intervju att det finns planerade tillfällen för sambedömning.

Bedömningsfrågor är inlagt i kalendarier under läsåret och står på agendan i samband med vissa mötesforum. Vidare uppger lärare att oerfarna lärare får stöd i bedömningsarbetet av mer erfarna kollegor och att lärare på skolan stödjer varandra i arbetet. Av dokumentation framkommer att man på skolan arbetar utifrån huvudmannens planering vad gäller olika typer av tester och screeningar av elevers kunskaper samt att lärare använder Skolverkets bedömningsstöd liksom nationella prov som stöd vid bedömningar. I intervju med lärare framkommer även att lärare arbetar med utgångspunkt ur samma läromedelsmaterial och har liknande planeringar vilket är en del i likvärdighetsarbetet kring bedömning. I intervju med rektorn och lärare framgår att sambedömning av nationella prov görs på skolan och att lärare även har nätverksträffar inom kommunen för olika ämnen. Då träffas lärare i samma ämnen från olika skolor och utbyter tankar och erfarenheter exempelvis kring bedömningsfrågor.

Av dokumentation liksom rektorsintervjun framgår dock att bedömning och betygssättning är ett utvecklingsområde på skolan, att lärare upplever en viss osäkerhet och att det finns behov av kompetensutveckling. Av intervju med lärare framkommer också att det finns en viss otydlighet kring rutiner för dokumentation av elevernas kunskaper och att det under förra året bidrog till svårigheter kring bedömning i en årskurs.

Rektorns analys i syfte att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg är begränsad

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning analyserar skillnader och avvikelser i omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet. Det framkommer inte tydligt av granskningen hur rektorn gör analys av omdömen och betyg för att säkerställa att lärare använder sig av likvärdiga bedömningsmetoder och måttstockar, eller vad rektorn sett i en sådan eventuell analys av avvikelser. Däremot framgår att rektorn analyserar betygssättning och omdömen för att finna orsaker till elevernas måluppfyllelse. I dokumentation och i intervju med rektorn framkommer att det finns en osäkerhet hos lärarna kring betyg och bedömning som gör bedömningsarbetet svårare. Dock framkommer inte vilka avvikelser rektorn eventuellt har uppmärksammat eller vad i lärares bedömarkompetens som kan behöva utvecklas. Vidare framkommer av lärarintervjun att lärare har olika uppfattningar avseende om rektorn för diskussioner med dem angående omdömen och betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärares bedömning och betygssättning, samt för en diskussion med lärare vid behov.

Granskningen visar att rektorns analysarbete av lärarnas bedömningar samt omdömen och betyg är begränsad.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar, omdömen och betyg för att identifiera eventuella skillnader och avvikelser. Det innefattar omdömen i de årskurser där det inte finns betyg samt betygsresultaten för de årskurser som har betyg. Rektorn kan till exempel göra jämförelser mellan resultat från nationella prov och betyg eller jämförelser mellan olika ämnen eller lärare liksom jämförelser mellan resultat från screeningar och omdömen för att hitta avvikelser. Det är viktigt att rektorn har rutiner för att analysera bedömning ur olika perspektiv för att säkerställa att omdömen och betyg är så rättvisande och likvärdiga som möjligt och visar på elevernas faktiska kunskaper. Om det kommer fram att det finns avvikelser i omdömen eller betyg i olika ämnen är det av vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på samt om de är motiverade eller inte. Utifrån analysen rekommenderas rektorn att föra strukturerade och återkommande diskussioner med lärare kring bedömning och betygssättning som utmynnar i tydliga slutsatser och eventuella åtgärder för en ökad likvärdighet. Sammantaget har rektorn ett ansvar för att bedömning, omdömen och betyg analyseras utifrån att fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna exempelvis har olika tolkningar av styrdokumentet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ylva Tillquist, utredare.

I den slutliga handläggningen har Åsa Pleiner, utredare (föredragande) och Sofia Granberg, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningen inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En digital intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 29 och 30 augusti 2023 med efterföljande digital intervju med rektorn den 31 augusti 2023. Besöket genomfördes av utredarna Åsa Pleiner och Sofia Granberg.

Bjurhovdaskolan är en grundskola med förskoleklass samt årskurserna 1-6. Huvudman för skolan är Västerås kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök totalt 318 elever. Förskoleklassen omfattas inte av granskningen.